

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ט | פרשת תזריע-החודש | יום חמישי, כ"ח אדר ב' תשפ"ב

מוסר
כליות

זמן להתחדשות בעבודת השם ולתשובה

פרשת החודש זמן להתחדשות בעבודת השם ולתשובה, איתא ראש חודש לענך נותן זמן כפרה לכל תולדותם – לכל הדורות. וראש חודש ניסן ראש חדשים הראש והראשון ונותן הכח לכל השנה להמשיך, גופא בטר רישא גרדא.

בית ישראל (פרשת החודש תשכ"ה, ד"ה פרשת)

מהקודש פנימה

אומרים שנאמרו בעתות רצון

רמזים נפלאים בברכת "כשם שנכנס לברית כן יכנס"

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, ג).

מון הבית ישראל מנור זי"ע היה מקלס מימרא אחת שהגיד בשעתו החסיד רבי הערש בער מגראבוביץ ז"ל מגדולי בית קאצק, על הברכה "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים", היינו כשם שבברית נהפך ינוקא זה מאינו יהודי ליהודי [בפולין קראו לברית מילה "יודישען"], כן רגיש תמיד התעלות בכל לימוד ומצוה – כאילו נהפך עכשיו מאינו יהודי ליהודי.

והוסיף מון הבית ישראל זי"ע מיניה וביה: חסידים אמרו על היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע, למה נקרא שמו "יהודי"? לפי שבכל יום התחדש והתעלה כל כך בעבודת הבורא – כאילו נהפך מאינו יהודי ליהודי...

והוסיף ואמר עוד: כעין זה יש שפירשו "כשם שנכנס לברית" – ונעשה לו רושם בבשרו על ידי מצוה זו לעד ולנצח נצחים, "כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים" – שיעשו כל הדברים הללו רושם קבוע בבשר ורושם שאינו נמחק.

וזהו על דרך דאיתא בגמרא (זבחים צא, א) שמצות מילה (=לענות פסח) היא "תדירה במצוות", ופירש רש"י: תדירה במצוות – סדורה במצוות, שנברתו עליה שלוש עשרה ברייתות וציוויים. וכתב שם מון השפת אמת זי"ע בחידושי: פירוש רש"י דחוק, ויותר נראה לפירש דמצות מילה נקראת "תדירית", משום שלעולם רושם המצוה בגוף האדם, ולא ככל מצוה שהיא רק בשעת עשייתה, עכ"ל. ולכן מברכים את הרך הנימול, שיזכה שגם שאר המצוות יעשו בו רושם קבוע, וחקיקה שאינה נמחקת...

פאר ישראל (ח"א עמ' תס"ב)

מדוע אומרים להכניסו בבריתו של 'אברהם אבינו'

דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה וגו' (יב, ב) במדרש (ויק"ד יד, א-ב) אשא דעי למרחוק, משבחין לשמו של אברהם אבינו וכו'.

רבינו הבית ישראל ז"ל אמר: בברית מילה נוהגין לומר להכניסו בבריתו של אברהם אבינו, וקשה איך מגיע לכאן אברהם אבינו, אין הכי נמי הוא היה הראשון שקיים מצות מילה, אבל בכל זאת כיום זוהי מצוה עשה ככל המצוות. ואפשר דמאחר ותינוק כשנימול, הרי מקיים את המצוה בהכרח ובלא דעת, לכן מחשבין לשמו של אברהם אבינו, שהוא הרי קיים את המצוה כשהיה במלוא הדעת בן מאה שנה, שכאן גם ייחשב כאילו עשה את המצוה במלוא הדעת.

עוד אמר רבינו: אומרים בברית, כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים. ולכאורה, מדוע רק במצוה זו אומרים כן. אלא, איתא בשם צדיקים דמצוה זו היא מצוה נקיה, שנעשית ללא פניות, תאוה, כבוד, כי כשאדם עושה מצוות אחרות תמיד יש לו בזה פניות, ולכן אומרים במצוה זו שנעשית ללא פניות, שגם את כל המצוות נזכה לעשות כן.

ליקוטי יהודה (החדש) (בפרשתנו)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

הטעם שקטן נימול לשמונה ימים

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, ג).

איתא במדרש תנחומא (פרשת תצוה סי' א) ילמדנו רבינו קטן לכמה נימול וכו' נימול לח' ימים כשם שנימול יצחק אבינו.

והקשו המפרשים הלא מפורש בתורה וביום השמיני ימול וגו' ולמה תולין ביצחק.

רבינו הבית ישראל ז"ל אמר, דאיתא עוד שם (במדרש) אימתי הבן חביב על אביו כשמתחיל לדבר, ואיתא במורה נבוכים להרמב"ם ז"ל הטעם שקטן נימול לח' ימים, שאז עדיין אביו ואמו אין מכירים אותו ואין להם רחמנות עליו ועי"ז מקיימין מצות מילה, ואם ימתנו עד שיגדל אז כבר מכירין את בנם והיו אנשים שיהיו מונעים מלמול את בניהם מחמת רחמנות, ופירש המהר"ח בספר הנוחן אמרי שפר את דברי הגמ' (דה (לא): מפני מה קטן נימול לח' ימים שלא יהיו אביו ואמו עצבים והכל שמחים, והיינו כב"ל שמשום הכי אין ממתנים עד שיגדל, שאז יהיה להם רחמנות והיו אביו ואמו עצבים כשימולו אותו כי כבר מכירין אותו וחביב עליהם, ומשום הכי נמול לשמונה.

ובזה מתורץ המדרש תנחומא, שהיה הוא אמינא שאם יתגבד אחד וידעה למול בנו כשיגדל אף שהוא חביב עליו, רשאי להמתין, (ומה שכתוב בתורה בן שמונת ימים היינו שלא יפחת מוח') על זה אמר המדרש כשם שנימול יצחק אבינו, דאברהם אבינו ע"ה הלא היה הגדול ביותר שהתגבד לעשות רצון השי"ת, ומל לח' ימים.

עוד אמר: הנה איתא בקדמונים טעם המילה להחליש כח התאוה ולזכך המחשבה. והנה יצחק חי' הראשון שנימול לשמונה ע"ה אברהם אבינו ע"ה אשר קידש כו' וצאצאיו חתם באות ברית קודש, וזאת נשאר לכל הדורות, ולכן תולה ביצחק שיחי' שייכות למילתו להציל ממשחבות זרות.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

מגנזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ולקח הוא ושכנו הקרוב (שמות יב, ד)

"ותתחבר עם חברים טובים"

לידידי חיקר מ' זאב פישערשיין יחי'

... וגם אתה תדיעניי מהנשמע אצלך, ומשלום גיסך יחי' ומשלום

בגן שיחי'. בטח אתה משיח
עליו שילך בדרך התורה
ויתנהג בדרך הישר. גם
עליך לקבוע בכל יום
עתים לתורה ותתחבר עם
חברים טובים, ועם שונים
אל תתערב, וממילא
ילמוד גם הוא ממך.

(מארכיון ר"ד לוי,
תשנ"ח לו)

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגאון רבי מרדכי חברוני זצ"ל מראשי ישיבת חברון נלב"ע כ"ח אדר תשמ"ו

בחכמה ורך בשנים והיה מקרבו ומחבבו מאוד על רוס ערכו וגדלותו ויראתו הרוממה, כמו"כ ידוע שהיה מסתודד אתו פעמים תכופות בעניינים העומדים ברומו של עולם.

הגר"מ חברוני שנפשו השוקקה בערה בעוז ותעצומות לכל דבר שבקדושה וחיפש תדיר להתעלות עוד ועוד על ההגעה לפסגה הגבוהה ביותר מצא את שאהבה נפשו בצל קדשו של מרן ה'בית ישראל' כאשר שאיפת האמת והצימאון להכיר את דרכי עבודת השם נדלקו בכל נפשו ובכל מאו, באור האבוקה שהושטה לו. ומרן ה'בית ישראל' עוד בבחרותו כבר קרא "עליו כולו זהב טהור!"

מאז עד סוף ימיו נצמד בלב פתוח ובהכנעה יתירה אל היד המדריכה והמדרבנת של מרן ה'בית ישראל', כשהוא מאחד בתוכו את עולם ישיבות ליטא עם עולם החסידות לשלמות של עמל ביקוש וטיפוס בלתי פוסק על מדרגות התורה והעבודה.

רגיל היה הגר"מ חברוני לחזור ולומר את אשר שמע מפי מרן ה'בית ישראל' שבלי מסירות נפש אי אפשר להגיע לשום דבר, והקב"ה דורש מכל יהודי לעשות את המקסימום שהוא מסוגל, כדי שרק כך יוכל אכן להתעלות ולהתרום במעלות התורה והיראה ובדרגה זו אחז תמיד בכל מאו ומוסירות נפשו להרבעת תורה וללימוד התורה ידועים לכול.

על מצבתו נחרטה שהיה נאמן לבעל הבית ישראל מגר זצ"ל.

'מוסף שבת קודש' תשס"ז עמ' 9, 'תוספת המודיע' כ"ד אדר א' תשע"ו (מתוך ה'ארכיון היהודי')

בחורים רבים משיבות שונות, שלא נימנו בדווקא על עדת חסידי גור היו באים אל בית רבינו ה'בית ישראל' כדי לשאוב ממנו יראת שמים. אחד מהם היה הגאון רבי מרדכי חברוני זצ"ל שהיה פוקד בימי בחרותו את ביתו וקיבל ממנו חיזוק ביראת שמים.

פעם אחת כשהגיע הגאון רבי מרדכי אל ה'בית ישראל' שאלו: האם אביך יודע שאתה בא אצלי? - מכאן ואילך תוכל לבא אצלי רק לאחר שאביך יאשר זאת, אביך הוא איש אמת.

רבי מרדכי הלך אצל אביו הגאון רבי משה חברוני זצ"ל, ושאלו אם ירשה לו לבקר אצל ה'בית ישראל'. הגאון רבי משה חברוני אמר לו: מה לך ולכל אלו, שב במקומך ועסוק בתורה! אך רבי מרדכי אמר לאביו: "אני מרגיש בכל פעם שאני מבקר אצלו שאני מתחזק ביראת שמים". אם כן תוכל ללכת לבקר, הפטיר הגאון רבי משה חברוני.

רבי מרדכי חברוני סיפר את הדברים ל'בית ישראל'. אמר לו הבית ישראל: אמרתי לך, אביך הוא איש אמת.

הגר"מ חברוני לצד התמדתו הרבה בימי בחרותו ושחר נעוריו, זכה לקרבה מיוחדת ונדירה מאת מרן הרה"ק הבית ישראל זי"ע מגור שהיה כידוע מטפח ומרבה צורבים צעירים, לאחר שענינו החודדות הגיעו למרחקים ולמעמקים וראה והכיר בהם שעדיים לגדלות ולתפארה, בהיותו ניחן בכוח נדיר לגלות ולקרב אותם, מרן ה'בית ישראל' זי"ע היה להם למלאך המכה על ראשם, ואומר גדל.

רבינו מרן ה'בית ישראל' שם עיניו על הגר"מ חברוני עוד בעת שהיה אב

מצבתו של הגר"מ חברוני

הגאון רבי מרדכי חברוני עם מרן רבינו ה'בית ישראל' זי"ע

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים

כבוד המוציאים לאור של העלון החשוב הע"י שלום וברכה ובט"ס!

כאחד שלמד בחדר גור וישיבה לצעירים ירושלים על אף שאני משתייך לחסידי ביאלא, והמשגיחים בישיבה תמיד עודדו את חסידי ביאלא שילכו לביאלא, עם כל זאת בעקבות אמר"ר אברהם ברנדווין זצ"ל היה לי קשר מיוחד להבית ישראל כמו כל כלל ישראל, ודברי הקודש המצוטטים ודאי הם לניחא רוחא לאותו צדיק וקדוש זי"ע, ומהו קנקן חדש מלא ישן.

אציין עובדא, את הערכת הבית ישראל לאבי זצ"ל, שכן שהיה גר בשכנת להורי נולדה לו בת והביא יין ולעקעק להבית ישראל, הבית ישראל שאלו מי אפה את הלעקעק, וענה שהשכנה (=דהיינו אימי מורתי), ענה לו הבית ישראל אם כך, זה טוב.

ביקרא דאודייתא ובכל הכבוד,
ישראל דוד ברנדווין